

Activiteitenplan

initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Onderstaande gegevens worden ingevuld door de organisatie/persoon die uiteindelijk ook de formele subsidieaanvraag zal indienen en tevens de subsidie op diens rekening ontvangt.

Naam organisatie: Universiteit Utrecht

Contactpersoon: ██████████

E-mailadres: ██████████

Telefoonnummer: 0 ██████████

Naam initiatief: Diaspora in Beweging

Totale kosten: Klik of tik om tekst in te voeren.

Gevraagde subsidiebijdrage: € 101.435,04

Bedrag cofinanciering door derden: Klik of tik om tekst in te voeren.

Bedrag eigen bijdrage: Inkind

Inzet vrijwilligers in uren: Klik of tik om tekst in te voeren.

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?

(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- Integrale benadering van cultureel erfgoed
- Archeologie
- Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- Cultuurlandschap
- Roerend erfgoed
- Mobiel erfgoed
- Immaterieel erfgoed
- Oral History
- Archieven
- Digital born erfgoed
- Andere vorm, te weten Diaspora-erfgoedgemeenschappen/ diaspora-erfgoed

2. Geef een korte omschrijving (maximaal 400 woorden) van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

Dit project heeft als doel de erfgoedsector in Nederland inclusiever te maken door het cultureel erfgoed van postkoloniale migrantengemeenschappen, specifiek de "twice migrants", meer zichtbaar en gewaardeerd te maken. Deze gemeenschappen zijn gekenmerkt door hun wereldwijde verspreiding en onderlinge verbindingen. Door te focussen op deze groepen, biedt het project inzicht in de diversiteit van diaspora-erfgoedpraktijken en de relaties tussen diaspora-culturen. Het erfgoed van deze gemeenschappen wordt namelijk niet als een geïsoleerd nationaal fenomeen beschouwd, maar als een cultureel fenomeen dat de grenzen van landen overstijgt.

Ondanks hun langdurige aanwezigheid in Nederland (variërend van 50 tot 100 jaar) blijven hun erfgoedpraktijken vaak onderbelicht en onvoldoende geïntegreerd in het beleid van erfgoedinstellingen en zijn samenwerkingen met de erfgoedgemeenschappen niet structureel. Het project wil hier verandering in brengen door niet alleen deze gemeenschappen meer erkenning te geven, maar vooral door te werken aan hun structurele inclusie in de Nederlandse erfgoedsector.

Dit project is tweeledig. Allereerst vindt er samen met de specifieke erfgoedgemeenschappen een verkenning plaats (nationaal en internationaal) dat zich richt op de werking van erfgoedgemeenschappen rondom specifieke erfgoed - namelijk muziek, dans, bloemsierkunst, culinair erfgoed en herinneringscultuur - binnen drie specifieke etnische gemeenschappen met een dubbele migratie-achtergrond, namelijk van: de Hindostanen, Javanen en Peranakan Chinezen. Het project documenteert en deelt de opgedane kennis van deze verkenning met culturele- en erfgoedinstellingen (met een digitaal museum, boek en tijdens een symposium)

Het tweede deel staat niet los van het eerst, want verkent of en hoe erfgoedinstellingen de kennis, daadwerkelijk integreren in hun beleid en praktijk. Het project brengt in kaart in hoeverre de nieuwe inzichten en relaties die voortkomen uit de samenwerking met diaspora-gemeenschappen een duurzame plek krijgen binnen de instellingen. Deze verkenning is essentieel om ervoor te zorgen dat de bijdrage van deze gemeenschappen niet eenmalig of oppervlakkig blijft, maar leidt tot blijvende veranderingen in hoe erfgoed wordt beheerd en gepresenteerd.

Het uiteindelijke doel is een inclusiever erfgoedveld, waarin de diverse erfgoedpraktijken van postkoloniale gemeenschappen niet alleen zichtbaar en erkend worden, maar ook duurzaam geïntegreerd zijn in de werkwijze van erfgoedinstellingen. Op deze manier draagt het project bij aan een rijker en meer divers erfgoedlandschap in Nederland, dat recht doet aan de culturele bijdragen van alle gemeenschappen.

Een belangrijk aspect van deze verkenning is dat het erfgoed door de gemeenschappen zelf is aangedragen, en zowel nationaal als internationaal is verkend. Dit erfgoed kan dus afwijken van wat in het bredere culturele veld als erfgoed wordt beschouwd, wat leidt tot nieuwe perspectieven en inzichten. Door de kennis van deze erfgoedpraktijken te delen met erfgoedinstellingen, hoopt het project bij te dragen aan meer inclusie en een rijkere, meerstemmige erfgoedsector in Nederland. Daarnaast biedt de internationale dimensie van dit diaspora-erfgoed inzichten, erkenning en samenwerking over grenzen heen.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.
De resultaten van het project zijn:

Na afronding van het project is er een aanzienlijke stap gezet richting een inclusievere erfgoedsector in Nederland. Door de kennis van het erfgoed en de netwerken erfgoedgemeenschappen van postkoloniale diaspora migrantengroepen, die al decennialang in Nederland wonen maar vaak onzichtbaar blijven binnen reguliere erfgoedinstellingen, te delen (**in de vorm van digitaal museum, boek, symposium**), is een belangrijke handreiking gedaan naar deze instellingen. Hierdoor kunnen zij niet langer zeggen dat dit erfgoed 'onbekend' is of de netwerken/relaties ontbreken.

Het project heeft niet alleen bijgedragen aan het zichtbaar maken van de erfgoedgemeenschappen, maar ook een brug geslagen tussen gemeenschappen en erfgoedinstellingen. Een cruciaal vervolg van het project is de verkenning waarin wordt onderzocht waarom erfgoedinstellingen wel of niet aan de slag gaan met de opgedane kennis en nieuwe relaties, en hoe ze dit structureel in hun beleid en praktijk inbedden. Dit zal waardevolle inzichten opleveren die verder kunnen bijdragen aan een duurzame integratie van diverse erfgoedpraktijken (wat gedeeld zal worden in een **rapport en presentatie**).

Deze resultaten dragen bij aan de doelen van de Faro-subsidie door erfgoed als een gemeenschapsproces te benaderen en meerstemmigheid, inclusiviteit en internationalisering in de erfgoedsector te bevorderen. Uiteindelijk zorgt het project voor een erfgoedlandschap waarin de bijdragen van postkoloniale gemeenschappen niet alleen erkend, maar ook actief geïntegreerd worden in de bredere erfgoedzorg.

4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:

- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
- de doelstelling, resultaten of producten.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

1. Activiteit 1: Vooronderzoek (mei – juli 2024)

De verkenning richt zich specifiek op postkoloniale migrantengroepen met een dubbele migratieachtergrond, ook wel "twice migrants" genoemd. Deze gemeenschappen zijn gekenmerkt door hun wereldwijde verspreiding en onderlinge verbindingen. Door te focussen op deze groepen, biedt het project inzicht in de diversiteit van diaspora-erfgoedpraktijken en de relaties tussen diaspora-culturen. Het erfgoed van deze gemeenschappen wordt namelijk niet als een geïsoleerd nationaal fenomeen beschouwd, maar als een cultureel fenomeen dat de grenzen van landen overstijgt.

In samenspraak met sleutelfiguren en organisaties zijn drie gemeenschappen geselecteerd voor nader onderzoek: de Hindostanen (Brits-Indië – Suriname – Nederland), de Javanen (Nederlands-Indië – Suriname – Nederland), en de Peranakan Chinezen (China – Indonesië – Nederland). De selectie is gebaseerd op criteria zoals de aanwezigheid van een actieve gemeenschap, de behoefte aan zichtbaarheid, en de bereidheid tot samenwerking met Nederlandse culturele instellingen.

Binnen deze gemeenschappen zijn specifieke erfgoedpraktijken in samenspraak geïdentificeerd die centraal staan. Voor de Hindostaanse gemeenschap betreft dit de baithak gana (muziek) en de volksdansen Londa ke naach en bathakgana ke naach. Voor de Peranakan-Chinezen gaat het om culinair erfgoed en herinneringscultuur, terwijl bij de Javanen de focus ligt op de gamelan (muziekensemble) en Kembar Mayang (bloemsierkunst). Deze praktijken dragen niet alleen bij aan de culturele identiteit en sociale cohesie binnen de gemeenschappen, maar weerspiegelen ook de invloeden van hun diasporanetwerken.

Een belangrijk aspect van deze verkenning is dat het erfgoed dat in dit project centraal staat door de gemeenschappen zelf is aangedragen vanuit hun eigen behoeften.

Resultaat: selectie van belangrijkste erfgoedpraktijken en bijbehorende erfgoedgemeenschappen binnen de diaspora hindostaanse, Javaanse en Perenikan-Chineze gemeenschappen.

2. Erfgoedgemeenschapsessies (Maart 2025)

In zes expertsessies, voorbereid door middel van deskresearch en literatuuronderzoek, wordt diepgaand gekeken naar de zes geselecteerde erfgoederen van de postkoloniale diaspora migrantengroepen. Voorafgaand aan de sessies wordt er een theoretische uitwerking gemaakt van diaspora-erfgoedgemeenschappen en worden experts geworven uit de erfgoedgemeenschap rondom specifiek erfgoed zelf. De organisatie van deze sessies (of delen ervan) wordt uitgevoerd door de betrokken organisaties: te weten Pan Asian Collective, Stichting Rang-e-Mehfiel, STICHJI Stichting herdenking Javaanse immigratie, Stichting Gema Rasa. Tijdens de sessies staat de vraag centraal : Welke vormen, praktijken en netwerken doen zich voor binnen diaspora-erfgoedgemeenschappen en onder welke voorwaarden? (Het laatste omvat dus ook de in/uitsluiting door erfgoedinstellingen) en wordt een stakeholder mapping uitgevoerd via Padlet, waarbij erfgoed, locaties, personen en emoties worden vastgelegd.

Duur en Uitvoering: Deze sessies worden in maart 2025 gehouden. De voorbereiding start in januari 2025 en duurt twee maanden. De zes sessies duren elk een dagdeel.

Resultaten:

- Gedetailleerde beschrijvingen van de erfgoedpraktijk, erfgoedgemeenschap, geleefde ervaringen
- Kaarten met erfgoedlocaties, betrokken personen en organisaties.
- Vastgelegde emotionele connecties en contextuele betekenissen.

3. Online Internationale Sessies: Diaspora-Ervaringen (Mei 2025)

De gemeenschapssessies leveren informatie op van internationale stakeholders en contacten die zich binnen de diaspora het erfgoed onderhoudt. Met hen wordt contact gelegd en afspraken gemaakt. Gedurende zes online sessies delen diaspora-gemeenschappen vanuit verschillende landen hun ervaringen met erfgoedpraktijken via presentaties, foto's en toelichtingen. Deze sessies zijn gebaseerd op een format vergelijkbaar met de wekelijkse zondagse sessies van Kumar Mahabir uit Trinidad. De focus ligt op hoe erfgoedpraktijken worden vormgegeven, onderhouden en doorgegeven in verschillende contexten, en de rol die cultuurbeleid en erfgoedinstellingen hierin spelen.

Duur en Uitvoering: Deze sessies worden in mei 2025 gehouden. Omdat het onlinesessies betreft duren deze niet langer dan twee uur. Elke sessie gaat over 1 erfgoed waarbij vertegenwoordigers uit verschillende landen daar iets over vertellen.

Resultaten:

- Inzicht in internationale diaspora-erfgoedgemeenschappen en hun praktijken.
- Beeldmateriaal en documentatie van erfgoedpraktijken wereldwijd.

4. Kennissymposium: Diaspora erfgoed in beweging (Oktober/November 2025)

In het najaar van 2025, wordt een symposium georganiseerd (Diaspora erfgoed in beweging) waar de erfgoedpraktijken en beleid en erfgoedinstellingen samen komen. Dit moment is niet zomaar gekozen, maar heeft ook alles te maken met het feit dat 2025 samenvalt met 80 jaar onafhankelijkheid van Indonesië en 50 jaar onafhankelijkheid van Suriname. Voor veel post-koloniale migranten is het gevoel hierover ambivalent en soms ook emotioneel. Het vieren, maar ook juist het omarmen van het erfgoed van deze groepen afkomstig uit deze landen is daarom des te belangrijker. Het symposium omvat workshops waarin kennis over erfgoedpraktijken uit verschillende diaspora-gemeenschappen wordt gedeeld, evenals panelgesprekken en interactieve sessies met beleidsmakers, erfgoedprofessionals en gemeenschapspartners. Dit evenement biedt een kleurrijk en levendig platform voor netwerkvorming en kennisuitwisseling.

Duur en Uitvoering: Het symposium vindt plaats in oktober of november 2025 en duurt een middag. De organisatie vindt plaats in samenwerking met de externe partners, de student assistent en vrijwilligers.

Resultaten:

- Paneldiscussies en workshops gericht op kennisdeling over diaspora-erfgoed.
- Bevordering van samenwerking en netwerkvorming tussen erfgoedgemeenschappen en instellingen.

5. Digitaal museum en fotoboek diaspora erfgoed (Januari – Oktober 2025)

Op basis van de verkregen informatie uit de erfgoedgemeenschapsessies, de internationale online sessie, maar ook deskresearch, archiefstudie en foto's die gedurende het jaar bij bijeenkomsten wordt gemaakt, zal gedurende het jaar 2025 wordt gewerkt aan een boek dat het erfgoed en de gemeenschappen documenteert, met een focus op het erfgoed. Maar ook in het kader van 80 en 50 jaar onafhankelijkheid is dit een momentum om vast te leggen. Daarnaast wordt een digitaal museum ontwikkeld dat fungeert als online platform voor het erfgoed, project, inclusief foto's, video's, en verhalen van diaspora-gemeenschappen.

Duur en Uitvoering: Dit proces start in januari 2025 en loopt door tot het symposium in oktober/november 2025. Maar het boek zal pas eind van het jaar uitgegeven worden.

Resultaten:

- Toegankelijk boek met foto's en illustraties over het erfgoedpraktijken en de erfgoedgemeenschappen.
- Digitaal museum met uitgebreide multimedia-inhoud over het erfgoed.

6. Projectmanagement (januari 2025 – februari 2026)

Om de succesvolle uitvoering van het project te waarborgen, wordt gedurende de gehele looptijd van het project een projectmanagement uitgevoerd. Dit omvat het coördineren en afstemmen van alle genoemde activiteiten, van het vooronderzoek tot de evaluatie en doorwerking. De projectcoördinator zorgt voor een effectieve planning, het bewaken van de voortgang en het tijdig behalen van de gestelde doelen, maar ook het richting geven/begeleiding de studentassistenten en de externe partners. Daarnaast speelt projectmanagement een cruciale rol bij het aansturen van de betrokken partners en het beheren van de communicatie tussen alle betrokken partijen, waaronder erfgoedgemeenschappen in de diaspora, erfgoedinstellingen, beleidsmakers en onderzoekers. Budgetbeheer, het naleven van deadlines en het documenteren van alle projectresultaten vallen eveneens onder het projectmanagement. Zo wordt gegarandeerd dat het project niet alleen binnen de gestelde tijd en budget blijft, maar ook dat de resultaten van elke fase optimaal bijdragen aan de algemene doelstellingen van inclusiviteit en zichtbaarheid van diaspora-erfgoed binnen het Nederlandse erfgoedveld.

Resultaten:

- Efficiënte coördinatie van alle projectactiviteiten.
- Tijdige uitvoering van activiteiten binnen budget.
- Transparante communicatie tussen alle betrokken partijen.
- Documentatie van het volledige proces en de behaalde resultaten.

7. Doorwerking in kaart brengen (Februari 2026)

Drie maanden na het symposium wordt de doorwerking van het project in kaart gebracht door middel van een onderzoek onder erfgoedinstellingen en cultuurbeleidsmedewerkers. Deze bevindingen worden gepresenteerd tijdens een speciaal georganiseerde presentatiemiddag, waarbij ook ruimte is voor discussie over de implementatie van opgedane kennis in erfgoedbeleid en -praktijk. De opbrengsten moeten in kaart brengen waarom en hoe inbedding van het diaspora erfgoed wel of niet heeft plaatsgevonden. Op de middag is er ruimte voor een

interactieve discussie waarin de deelnemers kunnen reflecteren op de resultaten en aanbevelingen. Dit biedt de gelegenheid om concrete stappen te bespreken voor de implementatie van inclusiever erfgoedbeleid en om verdere samenwerking tussen de betrokken partijen te stimuleren.

Duur en Uitvoering: Deze verkenning vindt plaats in januari 2026, met een presentatie in maart 2026.

Resultaten:

- Inzicht in de impact van het project op erfgoedbeleid en praktijk.
- Bespreking van de implementatie van de opgedane kennis binnen erfgoedinstellingen.
- Aanbevelingen voor duurzame inclusie van diaspora erfgoedgemeenschappen in beleid en praktijk.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Februari 2025

1. Werving en Organisatie met Diasporagemeenschappen (Samenwerking met Stichtingen)

Samenwerking met relevante stichtingen en organisaties binnen de Peranakan Chinezen, Hindostanen en Javanen-gemeenschappen. Dit omvat het organiseren van bijeenkomsten, het coördineren van activiteiten en het betrekken van sleutelfiguren binnen de gemeenschappen zoals Roshnie Bhageloe, Kishan Hira, en anderen. De samenwerking richt zich op het:

- Identificeren van het belangrijkste erfgoed binnen de gemeenschappen.
- Betrekken van erfgoedgemeenschappen rondom specifieke erfgoedtradities (zoals muzikanten, zangers, en culturele evenementorganisatoren).
- Vinden van locaties, catering

Werving studentassistent

Samenwerking extern deskundige ██████████ (Phd diaspora heritage communities, TU Delft)

Gezamenlijk deskresearch en archief onderzoek naar de specifieke erfgoederen en erfgoedgemeenschappen

2. Start Archief- en Fotoonderzoek & Ontwerp Website (PR & Communicatieplan Opstellen)

Begin van het archiefonderzoek en het verzamelen van beeldmateriaal.

Ontwerpconcepten voor de website worden ontwikkeld in samenwerking met student-assistent. Er wordt een PR- en communicatieplan opgesteld om het project zichtbaar te maken binnen de diaspora en bij een breder publiek.

Maart 2025 - April 2025

3. Erfgoedgemeenschap Sessies (6 Sessies in Fysieke Groepsbijeenkomsten met Stichtingen)

Samenwerking met stichtingen bij de uitvoeringen van zes fysieke bijeenkomsten met erfgoedgemeenschappen. De betrokken stichtingen worden goed geïnformeerd over de inhoud en opzet van de sessie.

- Stichtingen helpen bij het coördineren van de sessies, zorgen voor deelname en promotie binnen de gemeenschappen.

Mei 2025 - Juni 2025

4. Online Internationale Sessies (6 Sessies met Internationale Partners en Stichtingen)

Organisatie van zes online sessies waarbij internationale diaspora-gemeenschappen hun erfgoedpraktijken delen. Op basis van de verkregen informatie leggen wij de contacten, en informeren de internationale betrokkenen. De studentassistent ████████ verdelen de taken. Naast informatie, is het belangrijk om het volgende te verkrijgen voor het project (wat ook weer gebruikt kan worden in het boek en de website)

- Documentatie van internationale erfgoedpraktijken.
- Beeldmateriaal (foto's, video's, en presentaties).

Juli 2025

5. Productie van Website en Fotoboek (Samenwerking met PR & Communicatieteam)

De verzamelde gegevens en beelden worden verwerkt in een website en een fotoboek. Samen met PR- en communicatieprofessionals wordt de website ingericht als een digitaal museum. Maar voor het fotoboek wordt ook een fotograaf ingeschakeld die gedurende het jaar foto's gaat maken bij bijeenkomsten waar het erfgoed een prominente plek heeft gekregen.

- 6. Boekontwerp**
- 7. Teksten voor boek en website schrijven** (Student-assistent en ████████)
- 8. Redigeren van teksten** ████████

September 2025 - Oktober 2025

6. Organisatie en Productie van het Symposium (Samenwerking met Stichtingen en Gemeenschappen)

In samenwerking met stichtingen wordt het symposium voorbereid. De logistieke en inhoudelijke organisatie wordt gezamenlijk opgepakt. Stichtingen helpen bij het uitnodigen van deelnemers, sprekers en het promoten van het evenement binnen en buiten de gemeenschappen.

- Volledig georganiseerde symposiumdag, klaar voor uitvoering in november.
Draaiboek student-assistent
- Actieve betrokkenheid van stichtingen in de coördinatie en communicatie.

November 2025

7. **Kennisbijeenkomst (Conferentie) (Samenwerking met Stichtingen, Gemeenschappen en Cultuurinstellingen)**

Tijdens de conferentie worden de onderzoeksbevindingen gepresenteerd en workshops georganiseerd. De bijeenkomst is bedoeld om netwerken te versterken tussen beleidsmakers, erfgoedprofessionals en diaspora-gemeenschappen. In samenwerking met stichtingen wordt gezorgd voor een breed en divers deelnemersveld.

- Netwerkvorming, kennisdeling en versterkte samenwerking tussen erfgoedgemeenschappen en instellingen.
- Stichtingen verzorgen PR en communicatie rondom de conferentie, evenals de logistieke ondersteuning.
- De student-assistent i.s.m. stagestudenten zorgen voor de logistieke uitvoer.

Januari 2026

8. **Doorwerking in Kaart Brengen (Samenwerking met Stichtingen en Erfgoedinstellingen)**

Een evaluatieonderzoek wordt uitgevoerd om te meten hoe de opgedane kennis tijdens de conferentie wordt toegepast in erfgoedinstellingen en cultuurbeleid. Dit wordt gedaan door middel van interviews die plaats zullen gaan vinden in januari, waarbij er minimaal 12 culturele organisaties worden geïnterviewd die aanwezig waren bij het symposium.

- Rapportage over de impact van de conferentie en de doorwerking van gedeelde kennis.

Februari 2026

9. **Presentatie Doorwerking**

De bevindingen van het doorwerkingonderzoek worden gepresenteerd tijdens een speciale bijeenkomst. Hierbij wordt gediscussieerd over de implementatie van de opgedane kennis in beleid en praktijk.

- Duidelijke inzichten opleveren in hoe de gedeelde kennis is doorgevoerd in erfgoedinstellingen.
- Stichtingen ondersteunen de organisatie en communicatie van de presentatiemiddag.

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- Participatie in de volle breedte
- Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

Kernwaarde: Participatie in de Volle Breedte

Ondanks de inspanningen van bestaande erfgoedgemeenschappen blijven zij vaak aan de rand van de Nederlandse samenleving opereren. Dit werd benadrukt in een gesprek op 6 juli 2024 met ██████████, een pionier in het behoud van de Surinaams-Javaanse cultuur. Zij merkte op dat zelfs wanneer subsidies worden verkregen en samenwerkingen met externe partners worden aangegaan, het moeilijk blijft om uit de marginaliteit te komen. Dit probleem komt voort uit de 'blinde vlek' die erfgoed- en culturele instellingen nog steeds hebben voor het erfgoed van diasporagroepen.

Dit project streeft ernaar om deze marginalisatie tegen te gaan door bij te dragen aan een meer inclusieve en gelijkwaardige benadering. De postkoloniale-migrantengemeenschappen zouden in principe op gelijke voet moeten worden betrokken bij de uiting en verdere ontwikkeling van hun erfgoed. Dit sluit naadloos aan bij de kernwaarde van **Participatie in de volle breedte**, waarin participatie door het culturele veld centraal staat. Hierbij is het cruciaal dat overheden en erfgoedinstellingen actief meewerken aan initiatieven die nieuwe perspectieven toevoegen aan het bestaande erfgoed of zich inzetten voor het behoud ervan. Daarom richt dit project zich niet alleen op de drie postkoloniale migrantengroepen, maar betreft het ook beleidsmakers, culturele instellingen en erfgoedinstellingen om kennis uit te wisselen en gezamenlijk een inclusiever erfgoedbeleid te ontwikkelen in het tweede deel van het project.

Kernwaarde: Open Houding voor Andere Erfgoedopvattingen

Uit de voorverkenning is gebleken dat de erfgoedpraktijken binnen de drie geselecteerde diasporagroepen zeer divers zijn. Elke gemeenschap heeft unieke erfgoedpraktijken die bijdragen aan zowel de sociale cohesie als de culturele identiteit van de groep. Voorbeelden hiervan zijn:

- **Hindostaanse gemeenschap:** Baithak Gana (muziek) en de volksdansen Londa ke Naach en Baithak Gana ke Naach.
- **Peranakan Chinezen:** culinaire tradities en de herinneringscultuur
- **Javanen:** Gamelan (muziekensemble) en Kembar Mayang (bloemsierkunst).

Deze erfgoederen zijn geselecteerd op basis van wat de gemeenschappen zelf van cruciaal belang vinden voor hun culturele identiteit en sociale cohesie. Deze selectie kan afwijken van de gangbare opvattingen over erfgoed binnen het culturele werkveld. Het doel van dit project is om deze diverse erfgoedopvattingen te delen met het bredere culturele veld en nieuwe inzichten te bieden die het bestaande erfgoed kunnen verrijken. Dit sluit aan bij de kernwaarde van **Open houding voor andere erfgoedopvattingen**. Het project stimuleert een open en ontvankelijke houding tegenover deze andere vormen van erfgoed, en streeft naar een herwaardering en opwaardering van het bestaande erfgoed door de zichtbaarheid van deze gemeenschappen te vergroten.

Kernwaarde: Erfgoed Midden in de Samenleving

Erfgoed in diaspora-gemeenschappen omvat een breed scala aan materiële en immateriële culturele uitingen die vaak buiten het zicht van de samenleving blijven. Hoewel dit erfgoed meestal binnen de gemeenschap zelf wordt onderhouden, blijft het vaak in de marge bestaan.

Dit project wil deze verborgen erfgoederen en hun gemeenschappen zichtbaar maken en uit de marge halen. De kernwaarde **Erfgoed midden in de samenleving** benadrukt dat erfgoed een bron van identiteit en zelfbewustzijn is, en dat cultureel erfgoed onlosmakelijk verbonden is met ieders leefomgeving en culturele geschiedenis. Dit geldt ook voor het erfgoed van postkoloniale migrantengroepen, dat nog grotendeels onbekend is.

In tegenstelling tot veel Nederlands erfgoed, hebben de erfgoederen van deze migrantengroepen diepe wortels in de diaspora. Dit project toont niet alleen hoe deze erfgoedgemeenschappen in Nederland functioneren, maar ook hoe ze beïnvloed worden door transnationale banden. Dit benadrukt dat erfgoed niet ophoudt bij nationale grenzen, maar wordt verrijkt door invloeden uit de diaspora. Het project draagt bij aan een bredere erkenning van het erfgoed van postkoloniale migrantengroepen als een integraal onderdeel van het culturele landschap in Nederland.

8. Aan welke thema's en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief substantieel bij? Er zijn in principe meerdere thema's mogelijk. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

- Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- Democratische vernieuwing
- Dynamische leefomgeving
- Waarderen van erfgoed
- Meerstemmigheid
- Oral History
- Digitaal erfgoed
- Archieven
- Archeologie
- Caribisch Nederland
- Internationaal
- Erfgoedbewustzijn en educatie
- Ondersteuning erfgoedparticipatie
- Opleidingen
- Werkwijzen en wegwijzen
- Financiering erfgoedinitiatieven

Geef (indien meerdere thema's aangekruist) aan wat naar uw mening het hoofdthema van uw initiatief is. Bij de beoordeling wordt vooral naar dit thema gekeken.

Meerstemmigheid en Internationaal

9. Omschrijf voor het hoofdthema (en - indien relevant - maximaal 2 andere thema's) hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken.

Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Dit project draagt direct bij aan de doelen en vraagstukken van de Faro-subsidie door zich te richten op de erfgoedgemeenschappen die ontstaan zijn uit postkoloniale migratie, een aspect van het koloniaal verleden dat tot nu toe weinig is onderzocht. De meerwaarde van deze verkenning ligt in het zichtbaar maken van de erfgoedpraktijken van deze gemeenschappen, en in het blootleggen van de redenen waarom deze praktijken vaak niet vertegenwoordigd zijn

binnen erfgoedinstellingen. Dit sluit aan bij de Faro-doelstelling om erfgoed als een gemeenschapsproces te benaderen en te streven naar inclusiviteit en meerstemmigheid binnen de erfgoedsector.

Het project benadrukt dat het erfgoed van postkoloniale diaspora-groepen niet beperkt blijft tot nationale grenzen, maar ook sterk beïnvloed wordt door transnationale culturele invloeden. Dit wordt geïllustreerd door middel van digitale internationale bijeenkomsten, waarin de interactie tussen erfgoedgemeenschappen binnen en buiten Nederland wordt onderzocht. Hiermee wordt bijgedragen aan het Faro-thema **Internationaal**, dat gericht is op de erkenning van transnationale erfgoedprocessen en samenwerking.

Een belangrijk onderdeel van het project is de doorwerking na het symposium, waar de kennis die tijdens het onderzoek is opgedaan, wordt gedeeld met erfgoedinstellingen en beleidsmakers. Na drie maanden wordt onderzocht in hoeverre deze instellingen en beleidsmakers de nieuwe inzichten daadwerkelijk hebben toegepast om hun praktijk inclusiever te maken. Dit onderzoek naar de doorwerking van de gedeelde kennis sluit nauw aan bij het Faro-thema **Meerstemmigheid**, door te onderzoeken of en hoe erfgoedinstellingen meerstemmigheid in hun praktijk integreren na de conferentie.

Door participatieve onderzoeksmethoden te gebruiken, zoals erfgoedgemeenschapsessies en internationale online bijeenkomsten, wordt niet alleen kennis verzameld, maar ook gedeeld en verspreid binnen de erfgoedsector. Dit project draagt daarmee bij aan een breder en inclusiever erfgoedperspectief, zoals beoogd door de Faro-subsidie.

10. Omschrijf beknopt (maximaal 400 woorden) op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg. *Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.*

Dit project heeft het potentieel om structurele veranderingen teweeg te brengen binnen de erfgoedzorg en erfgoedinstellingen in Nederland door op verschillende niveaus bewustwording en aanpassing te stimuleren.

1. Bewustwording van de Veranderopgave: Het project maakt zichtbaar hoe erfgoed van postkoloniale diaspora-groepen nog steeds ondergerepresenteerd is binnen de bestaande erfgoedinstellingen. Door de stem en het erfgoed van deze gemeenschappen centraal te stellen, vergroot het de bewustwording van de blinde vlekken binnen de huidige erfgoedzorg en benadrukt het de noodzaak van een inclusievere benadering.

2. Systeemaanpassing: Door de actieve participatie van erfgoedinstellingen in de kennisdeling en het symposium, zet het project aan tot het heroverwegen van bestaande erfgoeddefinities en -praktijken. De erfgoedinstellingen worden uitgedaagd om hun collectie- en programmeringsbeleid te herzien en te verbreden, met een focus op het integreren van diaspora-erfgoed in hun reguliere cultureel erfgoedpraktijk.

3. Nieuwe Coalities: Het project brengt nieuwe samenwerkingen tot stand tussen diaspora-groepen, erfgoedinstellingen en beleidsmakers. Deze coalities kunnen op de lange termijn

zorgen voor een duurzamer en inclusiever erfgoedbeleid, waarin verschillende perspectieven en erfgoedpraktijken structureel worden meegenomen.

4. Verdieping op Thema en Instrumentatie: Door de inzet van participatie van de erfgoedgemeenschappen zelf en de creatie van een digitaal museum en een boek, levert het project als instrumenten nieuwe inzichten op om diaspora-erfgoed beter in kaart te brengen en te integreren in de erfgoedzorg. Deze middelen zijn niet alleen bruikbaar voor de deelnemende diaspora erfgoedgemeenschappen, maar kunnen ook als model dienen voor andere erfgoedgemeenschappen.

5. Verkenning van Nieuwe Mogelijkheden: Het project onderzoekt niet alleen de nationale impact van diaspora-erfgoed, maar brengt ook de transnationale invloeden in kaart. Deze focus op internationale verbindingen biedt nieuwe mogelijkheden om erfgoed niet als een geïsoleerd fenomeen te zien, maar als een dynamisch en grensoverschrijdend proces. Dit kan leiden tot innovatieve vormen van erfgoedzorg door culturele erfgoedinstellingen die verder gaan dan nationale grenzen.

Dit project de potentie om blijvende veranderingen te bewerkstelligen met een specifieke focus op het inclusiever maken van het erfgoedveld.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken.

Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transitie in de leefomgeving.

Dit project speelt in op belangrijke maatschappelijke vraagstukken, zoals de transitie naar een inclusievere erfgoedzorg en de dekolonisatie van culturele narratieven. Het richt zich specifiek op het erfgoed van postkoloniale migranten met een dubbele migratie-achtergrond, waaronder Javaanse Surinamers, Hindostaanse Surinamers en Chinese Surinamers. Deze groepen, hoewel een significant deel van de Nederlandse samenleving, zijn ondervertegenwoordigd in het culturele veld, ondanks de groeiende aandacht voor de erfenis van het koloniale verleden. Deels komt het omdat zij vaak over het hoofd gezien worden als 'Surinamer' of 'Indonesier', omdat zij qua uiterlijk niet voldoen aan de Nederlandse beeldvorming van wie Surinamers of Indonesiërs zijn. Hiermee wordt de Surinaamse van Hindostanen en Javanen en de Indonesische achtergrond van Chinesen afkomstig uit deze landen ontken, wat een groot In de huidige discussie over erfgoed en kolonialisme staan twee thema's centraal: de dekolonisatie van erfgoed en de vraagstukken rond 'roofkunst'. Het eerste thema richt zich op het herzien van de narratieven en frames binnen collecties van culturele instellingen, waarbij de betrokkenheid van gemeenschappen wordt benadrukt om de meerstemmigheid binnen bestaande erfgoedverzamelingen te waarborgen ([REDACTED] 2020; 2021; [REDACTED] 2020). Dit sluit aan bij de bredere discussie over dekolonisatie, die streeft naar een rechtvaardiger en inclusiever erfgoedbeleid. Het tweede thema betreft de rechtmatige verwerving en mogelijke restitutie van culturele goederen uit voormalige koloniën ([REDACTED] 2020). Beide thema's concentreren zich voornamelijk op de erfgoedobjecten die door Nederlandse instellingen worden bewaard en onderhouden, zonder voldoende aandacht te besteden aan de rol en de bijdrage van de postkoloniale migranten zelf als erfgoedgemeenschappen. Dit project vult deze leemte door het erfgoed en de erfgoedgemeenschappen van postkoloniale migranten centraal te stellen. Het biedt niet alleen een platform voor deze gemeenschappen om hun erfgoed zichtbaar te maken, maar

onderzoekt ook hoe zij functioneren als erfgoedgemeenschappen rondom hun diaspora-erfgoed. Dit is bijzonder relevant gezien de aanstaande jubilea van de Indonesische en Surinaamse onafhankelijkheid in 2025, die een symbolisch moment vormen om de bijdrage van deze groepen aan de Nederlandse samenleving en erfgoedzorg te erkennen en te vieren. Door deze groepen actief te betrekken en hun erfgoed te onderzoeken, draagt het project bij aan een breder en inclusiever begrip van erfgoed. Het bevordert een cultuur van meerstemmigheid binnen erfgoedinstellingen en biedt nieuwe inzichten in hoe deze instellingen hun collecties en narratieven kunnen herzien om recht te doen aan alle stemmen binnen de samenleving.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

In het proces van het schrijven van de aanvraag is constant overleg geweest tussen de penvoerder en de communities. Zo werden zij geraadpleegd in het maken van de keuze van de erfgoederen. De culturele behoeften en erfgoederen binnen het projectplan zijn dus door de communities zelf aangedragen. Daarnaast zijn verschillende stichtingen uit de gemeenschappen benaderd om kennispartners te zijn in dit project. Zij zullen functioneren als klankbordgroep en helpen bij het werven en bijeenbrengen van actieve personen uit de erfgoedgemeenschappen en gespreksleiders. Via hen worden de meest betrokken personen uit de erfgoedgemeenschap geraadpleegd zowel nationaal als internationaal.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

De samenwerkende stichtingen dragen deels bij als partner (en gefactureerd voor enkele diensten), maar deels ook vrijwillig als klankbord. Bovendien zijn aan de stichtingen zelf vrijwilligers verbonden en zullen een actieve rol krijgen in de uitvoering van de gespreksessies en het symposium.

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.

Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen.

Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld.

Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc. De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

Vanaf de start van het project wordt een website ontwikkeld die fungeert als een digitaal museum. Hierop worden de erfgoederen gedeeld, inclusief foto's en video's van zowel nationale als internationale diaspora-gemeenschappen, persoonlijke verhalen, herinneringen en informatie uit de verschillende sessies. Omdat niet alle leden van de diasporagemeenschappen even gemakkelijk toegang hebben tot websites, zal er ook een fotoboek worden samengesteld. Rapportages worden opgesteld op basis van de resultaten van de erfgoedessies en de internationale digitale sessies. Deze bevindingen worden gedeeld tijdens een conferentie met workshops, waarbij het erfgoedveld, het bredere netwerk en de

betrokken erfgoedgemeenschappen worden uitgenodigd. Dit biedt een gelegenheid voor netwerken en kennisuitwisseling. Drie maanden na de conferentie worden verschillende erfgoedinstellingen geïnterviewd om te evalueren in hoeverre zij de gedeelde kennis hebben toegepast in hun praktijk. De resultaten van deze interviews worden gepresenteerd tijdens een bijeenkomst aan de Universiteit Utrecht. Daarnaast wordt er een wetenschappelijk artikel geschreven dat open access beschikbaar zal zijn, zodat het voor iedereen toegankelijk is.

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage). Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is geweest.

Gevraagd wordt om 101.435,04 euro. Bij het opstellen van de begroting is uitvoerig onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor cofinanciering en bijdragen van derden. Dit heeft geresulteerd in de volgende uitkomsten:

Eigen Bijdrage UU:

Projectleider: De kosten van de projectleider zijn gedeeltelijk opgenomen in de begroting. Een significant deel van de uren van de projectleider, zoals de voorverkenning en het opstellen van het projectplan, is echter niet begroot. Dit is een eigen bijdrage van de UU in de vorm van in-kind om ervoor te zorgen dat het project sterk geworteld is in de behoeften van en vanuit de gemeenschappen zelf. Bovendien worden de begeleiding van stagiairs en student-assistent (en het schrijven van een wetenschappelijk artikel om ook de internationale en academische aandacht te vestigen op dit project) vanuit reguliere UU-uren gedekt.

Studentassistent: De kosten van de studentassistent zijn niet zichtbaar in de personeel-uurtarief in de begroting. Een jaar inzet van 0,1 fte is 6.000 euro, deze zijn verdeeld over verschillende projectactiviteiten. Dit helpt de kosten te spreiden en te optimaliseren binnen het project.

Kosten Derden:

██████████ (TU Delft): De inzet van ██████████ valt onder de kosten derden. Deze samenwerking versterkt het project door expertise vanuit een andere universiteit te betrekken.

Stichtingen binnen de diaspora-gemeenschappen: Veel van het werk dat door deze stichtingen wordt uitgevoerd, valt onder kosten derden. Het is essentieel om te benadrukken dat deze stichtingen grotendeels onbetaald werken en vaak over beperkte middelen beschikken. Desondanks leveren zij een cruciale bijdrage in termen van expertise en netwerken. Daarom is het logisch en rechtvaardig om een deel van hun werkzaamheden te begroten. Hun bijdrage gaat verder dan vrijwilligerswerk, en hun betrokkenheid zorgt voor diepgaande verbindingen binnen de gemeenschappen, wat bijdraagt aan de duurzaamheid en impact van het project.

Niet-Begrote Kosten als In-Kind Bijdrage:

Huur van de Presentatiebijeenkomst (Activiteit 5): Deze kosten zijn niet begroot en worden gedragen door de UU als een vorm van in-kind bijdrage.

Wetenschappelijk Artikel: De opbrengsten van het project worden ook verwerkt tot een wetenschappelijk artikel voor een gerenommeerd tijdschrift (bijvoorbeeld Cultural Studies). Dit valt binnen de reguliere UU-onderzoeken, maar voegt aanzienlijke waarde toe aan het project door de verkregen kennis verder te verspreiden in de academische wereld.

Andere Kosten in de Begroting:

Naast de kosten voor de projectleider, studentassistenten, en bijdragen van derden zoals de diaspora-stichtingen en ██████████ (TU Delft), zijn ook operationele kosten voor het project begroot. Deze omvatten onder andere:

Catering en zaalhuur voor workshops: Deze kosten zijn essentieel om ervoor te zorgen dat workshops en bijeenkomsten in een geschikte omgeving kunnen plaatsvinden, wat bijdraagt aan een goede samenwerking en interactie met de gemeenschappen.

Fotograaf: Het vastleggen van visuele documentatie is belangrijk voor het project, niet alleen voor het archiveren van resultaten maar ook om het erfgoed visueel zichtbaar te maken. Dit kan bijvoorbeeld worden gebruikt voor het digitale museum en andere publicaties.

Websites en digitale middelen: In lijn met het doel om het erfgoed van deze gemeenschappen breder zichtbaar te maken, zijn er kosten gemaakt voor de ontwikkeling en onderhoud van websites. Deze platforms helpen om het erfgoed toegankelijk te maken voor een breder publiek, zowel nationaal als internationaal.

Alle genoemde kosten dragen direct bij aan de realisatie van de projectdoelen. Door deze kosten zorgvuldig te plannen en op te nemen in de begroting, wordt gewaarborgd dat het project effectief kan worden uitgevoerd en dat de gemeenschappen op een professionele en respectvolle manier worden betrokken.

Het gevraagde bedrag weerspiegelt de reële kosten die nodig zijn om het project met de beoogde impact uit te voeren. De investering in faciliteiten zoals catering, zaalhuur, en professionele diensten zoals fotografie versterkt de kwaliteit van de projectuitvoering en draagt bij aan een professionele presentatie van het erfgoed van de gemeenschappen.

Er is zorgvuldig nagedacht over de verdeling van middelen, waarbij cofinanciering en bijdragen van derden zijn onderzocht en waar mogelijk geïntegreerd. De eigen bijdrage van de UU, in termen van niet-begrote uren en in-kind bijdragen, onderstreept de inzet van de universiteit om dit project te ondersteunen en te waarborgen dat het zijn doelen kan bereiken.

De focus op structurele inclusie en duurzaamheid in de erfgoedsector, gecombineerd met de actieve betrokkenheid van de gemeenschappen zelf, rechtvaardigt de investering en belooft een blijvende impact op het Nederlandse erfgoedlandschap.

Ingevuld door: ██████████
Datum: 4 september 2024